

MIKOŁAJ H. ŁODZIA (?-1305)

Mikołaj Przedpełkowic herbu Łodzia był synem wojewody poznańskiego Przedpełka (zm. po 1273) z rodu Łodziów i wnukiem Hugona (zmarłego przed 1241 rokiem). Jego braćmi byli: Bodzęta, Wincenty (kanclerz wielkopolski i proboszcz poznański), Mirosław (podczaszy kaliski w 1282, podkomorzy gnieźnieński w 1288, wreszcie kasztelan bniński od 1294) oraz Jarosław. Nie znana jest ich matka.

Mikołaj był doskonale przygotowany do prowadzenia wielkiej polityki. Jego ojciec wcześniej wprowadził go na dwór księcia Bolesława Pobożnego. W latach 1266-1268 pełnił obowiązki podkomorzego poznańskiego. Zapewne jeszcze przed rokiem 1275 związał się z księciem wielkopolskim o dużych ambicjach politycznych – Przemysłem II. W 1275 roku został łowczym poznańskim. W latach 1277-1284 sprawował godność sędziego poznańskiego. Szybko awansował na dworze księżym i w 1284 roku objął urząd wojewody poznańskiego. Był jednym ze współtwórców ugody zawartej w 1282 roku w Kępnie, na mocy której książę Pomorza Gdańskiego Mściwój II przekazywał na wypadek swej bezpotomnej śmierci swe dotychczasowe włości księciu wielkopolskiemu. W 1290 roku Mikołaj towarzyszył swojemu chlebodawcy w drodze do Krakowa, który przypadł księciu wielkopolskiemu po śmierci Henryka IV Probusa. Po śmierci Mściwoja, Mikołaj przebywał wraz z księciem na Pomorzu (1295). W roku zabójstwa króla Przemysła II był właścicielem znacznego kompleksu dóbr skupionych wokół poznańskiej Głuszyny. Do niego należał Kobylin, któremu w 1303 roku nadał prawa miejskie. Posiadał również Mosinę z kilkoma sąsiednimi wioskami.

Po śmierci króla Przemysła II poparł kandydaturę Władysława Łokietka na tron wielkopolski i jeszcze w roku 1296 jeździł i występował w jego sprawach. Jednakże z niewiadomych powodów w roku 1299 utracił urząd wojewody. Niedługo potem Łokietek utracił też Wielkopolskę, dokąd przywołano króla czeskiego Wacława II. Mikołaj odegrał w stronnictwie proczeskim wybitną rolę. Ta działalność sprawiła, iż w roku 1300 powrócił na urząd kaliski. W następnych latach wraz ze swymi braćmi i krewnym współpracował z kolejnymi starostami Wacława w Wielkopolsce, poświadczał ich pisma, a także samodzielnie wykonywał pewne uprawnienia przysługujące panującemu. Do dziś zachowała się znaczna liczba dokumentów wystawianych przez Mikołaja Przedpełkowica, spisanych przez pisarzy jego dworu i uwierzytelnionych kilkoma posiadanymi przezeń pieczęciami. Był w tym okresie jednym z zamożniejszych panów w Wielkopolsce. Przed 1275 rokiem posiadał dzisiejszy Stary Gostyń z kluczem kilkunastu wsi. W 1278 roku otrzymał od Przemysła II prawo lokacji miasta Gostynia i budowy tu zamku. W 1301 roku ufundował w grodzie nad Kanią szpital św. Ducha. Od Mściwoja II za zasługi w tworzeniu podstaw zjednoczenia Pomorza z Wielkopolską otrzymał kilka wsi wokół Kościerzyny. Sam też był dobroczyńcą. Uposażył m.in. klasztor Dominikanek w Poznaniu.

Zmarł 8 czerwca 1305 roku. Wielki majątek Mikołaja uległ podziałowi między jego licznych synów. Najstarszy z nich Jakub, kanonik poznański i scholastyk gnieźnieński, objął w 1315 roku ojcowskie dobra pomorskie, by rok później scedować je Krzyżakom. Z młodszych synów Wojciech pisał się z Krosna pod Mosiną i Gostynia. Żaden jednak nie dostąpił większych godności niż Mikołaj Przedpełkowic.